

SLT - HVA ER DET?

Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak

Trender JA! Enkelt saker skal til Tidlig Innsatsteam
Målgruppe 13-18/23 år

POLITIET
OSLO POLITIDISTRIKT

SLT
Samordning av lokale
kriminalitetsforebyggende tiltak

BÆRUM KOMMUNE

SAMMENDRAG

SLT er en modell utviklet av det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) og er implementert i cirka 200 kommuner og bydeler i Norge. Modellen skal sikre et effektivt, forpliktende og koordinert samarbeid på tvers av fag-/etat-/sektor og kommunegrenser i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet. Arbeidet skal være kunnskapsbasert og proaktivt. I Bærum kommune retter arbeidet seg mot barn og unge i aldersgruppen 0-23 år, med unntak av området forebygging av ekstremisme. Dette fagområdet har ingen aldersbegrensning. Bærum kommune vedtok i august 2012 å implementere SLT modellen innenfor eksisterende rammer. SLT koordinator tiltrådte i mai 2013. Fra høsten 2015 ble det besluttet å utvide SLT Bærum til to koordinatorene med ansvar for de ulike fagområdene.

SLT er en trenivås modell med et styrende-, koordinerende- og utførende nivå. SLT forplikter både kommune og politi til å ha et tett og nært samarbeid rundt bestemte innsatsområder. Styret for SLT Bærum er sammensatt av representanter for ordfører og rådmann, samt visepolitimester i Asker og Bærum politidistrikt, stasjonssjef Bærum, regionsdirektør fylkeskommunen og SLT koordinatorene. Koordineringsgruppen er underlagt styret og er satt sammen av kommunale tjenester relevante for målgruppen samt representanter fra politiet og fylkeskommunen. Det utførende nivået består av de fire ungdomsteamene i kommunen samt alle som jobber med barn og unge.

Innsatsområdene for SLT 2016:

- Få SLT strukturen på plass hvor koordineringsgruppe og utførernivå kommuniserer og rus- og kriminalitetsutfordringer løftes opp i SLT systemet
- Gjøre SLT kjent internt i kommunen og eksternt opp mot samarbeidspartnere
- Forebygge utenforskap, radikaliserings og ekstremisme
- Forebygge rus
- Bidra inn i arbeidet med barn og unge som opplever vold i nære relasjoner

Utfordringsbildet i Bærum for 2016, basert på innspill fra politiet, viser at det er viktig å ta tak i utfordringene rundt rus, grenseløs seksuell atferd og utenforskap blant ungdom. Dette samsvarer med innsatsområdene for SLT i 2017.

Politiet melder at de største utfordringene i 2016 har vært:

- rus
- tyveri i form av «mindre tyveri fra butikk»
- deling av bilder som seksualiserer jevnaldrende, altså barn under 18 år
- andre sedelighetssaker begått av jevnaldrende
- noe økning i høyreekstremisme i politidistriktet, først og fremst synlig gjennom propagandavirksomhet ved distribusjon av flyveblader og plakater

Innhold

1. SLT modellen – hva er det?	3
1.1 SLT styret, mandat og målgruppe	3
1.2 Status og fremdrift på SLT innsatsområdene 2016.....	5
2. SLT i praksis.....	9
2.1 SLT koordinatorens ansvar og oppgaver	10
2.2 Politiets struktur.....	10
2.3 Politiets utfordringsbildet på rus, kriminalitet og ekstremisme i 2016	10
2.4 Ungdomsteamene	11
2.5 SLT Koordineringsgruppen	12
3. SLT samarbeid og forankring.....	15
4. Avslutning.....	16

1. SLT MODELLEN – HVA ER DET?

SLT er en trenivå modell med et styrende-, koordinerende- og utførende nivå som forplikter både kommune og politi til å ha et tett og nært samarbeid rundt bestemte innsatsområder i sitt felles rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid. Modellen har sitt utspring fra den danske SSP-modellen (Skole, Social, Politi), men ble utviklet av det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) til bruk i norske kommuner. Hensikten er å samordne og sikre et effektivt, forpliktende og koordinert samarbeid på tvers av fag-/etat-/sektor og kommunegrenser i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet. Det er cirka 200 kommuner og bydeler i Norge som har tatt modellen i bruk i sitt forebyggende arbeid.

SLT har til hensikt å være et verktøy for samarbeidspartnere for:

- å holde seg orientert om hva som skjer
- å vite hva utfordringsbildet i kommunen til en hver tid er
- å gjøre noe med det

Samtidig skal SLT nettverket ha oversikt over overordnede føringer og SLT styret holdes hele tiden informert og oppdatert. Behov og utfordringer som ikke kan eller klarer å løses i utførende nivå, skal kunne løftes opp til SLT koordineringsgruppe for å diskusjon og handling.

Bærum kommune er en stor og flott kommune – men en utfordring er å få systemet og tiltakene til å gå i takt. Vi gjør mye bra! Samtidig må den ene hånden vite hva den andre gjør, og her kommer SLT inn som et nyttig verktøy for å effektivisere den kommunale kverna. En suksessfaktor er å få til en åpenhet og en tillit til hverandre, både på tvers av tjenesteområder internt i kommunen men også på tvers av politiet, frivillig sektor samt næringsliv. Dette samsvarer med kommunens verdier – åpenhet, respekt og mot. SLT modellen følges opp av det nasjonale Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging (Kfk) som ble etablert 1. november 2015, og er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet.

1.1 SLT styret, mandat og målgruppe

I august 2012 vedtok sektorutvalg for barn og unge å implementere SLT modellen innenfor eksisterende rammer. I mai 2013 tiltrådte SLT koordinatorene. Arbeidet ledes av Styret for SLT Bærum som er sammensatt av representant for ordfører, visepolitimester, representant for rådmann, stasjonssjef og regionsdirektør fylkeskommunen. SLT koordinatorene er sekretær. Styret for SLT Bærum har ansvar for å fastsette de overordnede rammer for SLT-samarbeidet, sikre fremdrift i arbeidet, prioritere innsatsområder for strategiperioder og det enkelte kalenderår samt bestille analyser og annet kunnskapsgrunnlag. Innsatsområdene i SLT bestemmes ut ifra gjeldene utfordringsbildet, synliggjort gjennom kommunens tjenester, ungdomsundersøkelsen, politiet og forskningsmiljøer. Styret for SLT Bærum har minimum fire møter per år. Det kan opprettes arbeidsgrupper og/eller prosjekter som får ansvar for å koordinere, igangsette og utføre arbeidet innen de prioriterte innsatsområdene.

Mandat

Etablere et forpliktende rus- og kriminalitetsforebyggende samarbeid mellom Bærum Kommune og Asker og Bærum politidistrikt f.o.m. 01.01.2016 Oslo politidistrikt)

Målsettingen er å samordne og koordinere tiltak som bidrar til å redusere kriminalitet, forebygge rus og atferds problematikk blant barn og unge.

Arbeidet skal være kunnskapsbasert og proaktivt og tilstrebe å komme tidlig inn i konkrete saker og i risikogrupper/miljøer for å bryte/stanse en uheldig utvikling.

Mandatet er statisk med løpende innsatsområder.

Innsatsområdene vil bli relatert til samfunnsutvikling, behov og basert på kunnskapsinnhenting og analyser.

SLT målgruppen

Barn og unge 0-18/23 år samt deres foresatte, hele befolkningen / Universell forebygging

- Bevisstgjøre foreldrene på deres del av ansvaret
- Bevisstgjøre barn og ungdom på konsekvenser knyttet til kriminelle handlinger og rusmisbruk
- Styrke og utvikle ressurser og selvtillit hos barn og unge for å hindre utstøting og stå i mot gruppepress

Barn og unge 0-18/23 år samt deres foresatte, risikogruppen / selekter og indikert forebygging

- Barn og ungdom som er i risikozonen for å utvikle en kriminell atferd.
- Barn og ungdom som vokser opp under vanskelige forhold, er utsatt for omsorgssvikt og/eller viser dårlig tilpasning til omgivelsene og/eller begår lovbrudd.
- Ungdom herunder miljøer og grupper som er i risikozonen eller har utviklet bekymringsfull atferd.

Faginstanser

- Gi alle som arbeider med barn og ungdom en felles forståelse av utfordringer og trender i ungdomsmiljøet
- Etablere samarbeidsarenaer med aktuelle samarbeidspartnere, i.e. frivillige organisasjoner, næringsliv
- Tverrfaglig og tverretattlig samarbeid samt helhetlig tilnærming er en forutsetning for arbeidet
- Lage en tiltaksplan som bidrar til å nå målsettingen om helhetlig, samordnet innsats
- Ha løpende kontakt med sentrale og offentlige myndigheter samt andre SLT kommuner/koordinatorer

Forebyggingstrekanten

Indikert forebygging: Individuelle tiltak som retter seg mot barn og unge med høy risiko for å utvikle alvorlige atferdsvansker

Selektert forebygging: Tiltak som retter seg mot grupper med moderat risiko for å utvikle atferdsproblemer

Universell forebygging: Tiltak som retter seg mot alle barn og unge i kommunen

1.2 Status og fremdrift på SLT innsatsområdene 2016

Få SLT strukturen på plass hvor koordineringsgruppe og utførernivå kommuniserer og rus- og kriminalitetsutfordringer løftes opp i SLT systemet

SLT styret i Bærum ble konstituert 8.11.13 og utarbeidet mandat og målgruppe, innsatsområder samt invitasjon til deltakere i SLT koordineringsgruppen med mandat. Styret definerer årlige innsatsområder. Målgruppen ble spisset til ungdom i alderen 12-18/23 år. I arbeidet med å forebygge ekstremisme skal arbeidet favne alle individer uavhengig av alder.

Styret består av:

- Anne Lene W Hojem rep ordfører
- Terje Nybøe politimester, fra og med 1.1.16, visepolitimester i Oslo politidistrikt
- Torgeir Lindstad, stasjonssjef Bærum politistasjon
- Guri Færder, regionsdirektør fylkeskommunen (medlem i styret fra 30.8.16)
- Anne Margrethe Lindseth rep rådmann
- Heidi Bjurstedt SLT koordinator
- Mari Oppedal SLT koordinator

Representant for ordfører er leder av SLT styret, visepolitimester er nestleder og SLT koordinatorene er sekretærer.

SLT Koordineringsgruppen ble konstituert 2.4.14 og pr 2016 er medlemmene:

- Flyktningkontoret v/ Camilla Bilsten tjenesteleder
- Ungdom og fritid v/ Stig Terje Fallingen tjenesteleder
- Barneverntjenesten v/ Børge Tomter tjenesteleder
- Helsetjenester barn og unge v/ Merethe D Holst tjenesteleder
- Ungdomsskoler v/ Susanne Kaaløy seksjonsleder
- Veiledningssenter Asker og Bærum v/ Nina Camilla Steen leder
- Oppfølgingstjenesten v/ Pål Gustavsen
- Nav ungdomsteam v/ Ragnhild Ba Søreide leder
- Forebyggende koordinator i politiet v/Ole Magnus Jensen
- SLT koordinatorene Heidi Bjurstedt og Mari Oppedal

Utøvende nivå/ ungdomsteam:

Forankret i vedtatte plan «Sammen for barn og unge» og tiltaket *ny modell for tverrfaglig samarbeid* ble deler av det utførende nivået i kommunen endret og systematisert til fire ungdomsteam. Ungdomsteam vestre Bærum 13-16 og 16-23 samt Ungdomsteam østre Bærum 13-16 og 16-23 er opprettet og skal dekke alle ungdomsskoler og videregående skoler i Bærum. Teamene skal drøfte trender og utviklingstrekk i ungdomsmiljøet, ikke enkeltsaker. Ungdomsteamene hadde første møte i september 2016 og har møttes hver fjerde uke, samt hatt en felles workshop med kommuneadvokaten om taushetsplikten. Det er SLT koordinatorene som leder teamene og som løfter saker inn til SLT koordineringsgruppen eller til koordinator for «Sammen for barn og unge», avhengig av sakens relevans for temaområdene.

Gjøre SLT kjent internt i kommunen og eksternt opp mot samarbeidspartnere

Bærum kommune er en stor kommune. Det er viktig å påpeke at dette arbeidet kontinuerlig må holdes oppe og arbeides med til enhver tid. Det har i ustrakt grad blitt holdt foredrag, innlegg, møter og konferanser internt og eksternt i kommunen for å gjøre modellen kjent. SLT koordinatorene har også blitt invitert til helsedirektoratet, regjeringens innspillskonferanse, Imdi og Nova for å holde innlegg. Utover samarbeid med departementer, kompetansesentre og forskningsinstitusjoner deltar SLT i Nordisk ministerråds nettverk i arbeidet med å forebygge ekstremisme. SLT har også presentert SLT modellen inn i møter med utenlandske forskningsinstitusjoner/ universiteter. SLT, inkludert styrets leder og representant for rådmannen, har i 2016 vært på studietur til Stockholm for å lære om det kriminalitetsforebyggende arbeidet der. Med på turen var også representanter fra Asker kommune og politiet.

I 2016 arrangerte SLT opplæringsdager i samarbeid med kompetansesenteret rus region øst for ansatte som skulle jobbe med det foreldrerettede rusforebyggende tiltaket Utsett!, likeså en ungdomskonferanse for alle 10 klassinger med fokus på utenforskap samt en fagdag om «ungdom, rus og ekstremisme» i samarbeid med Asker kommune. SLT koordinatorene har også samarbeidet tett med koordinator for «Sammen for barn og unge» med oppstartsamling for kommunens overnevnte ungdomsteam. I tillegg har de samarbeidet om flere workshops for ansatte som har omhandlet tema den viktige samtalen opp mot henholdsvis barn; unge; og deres foresatte.

Siden oppstart har SLT besøkt mange av kommunenes ungdomsskoler. Hensikten var å bli kjent med skolene som er en viktig samarbeidspartner i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet, samt gjøre SLT modellen bedre kjent for skolene. Vi har som mål å besøke alle ungdomskolene i Bærum i løpet av 2017 og fortsette arbeide med å bygge et bredt nettverk ut mot eksterne samarbeidspartnere både nasjonalt og internasjonalt.

23. mai 2017 arrangeres SLT konferanse for representantene på de tre nivåene med fokus på SLT som modell.

Forebygge radikaliserings og ekstremisme

Arbeidet med å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme ble etablert og forankret i SLT modellen i 2013. Det ble nedsatt en egen arbeidsgruppe på tvers av kommune og politi, *kjernegruppen*, som har ansvaret for det forebyggende arbeidet samt oppfølging av enkeltsaker. Kommunen utarbeidet i 2014, i samarbeid med politiet, en lokal handlingsplan mot ekstremisme. Planen bygger på regjeringens handlingsplan og inkluderer 39 konkrete tiltak som er fordelt på kommune og politi. Nasjonalt vurderer politiets sikkerhetstjeneste (PST) fortsatt trusselen fra ekstrem islamisme som den mest alvorlige trusselen. De fremholder også at det ekstreme islamistiske miljøet i Norge er svekket som følge av at sentrale personer i miljøet er reist ut av landet, fengslet eller omkommet. Samtidig fremholder PST at trusselbildet knyttet til høyreekstreme miljøer er økende. Dette er blant annet en følge av asylstrømmen til landet i 2015. Innvandringsfiendtlighet er en mobiliseringsfaktor for disse miljøene. Utfordringsbildet lokalt viser at det er noe økning i

høyreekstremisme i politidistriktet. Politiet vurderer det ikke dit hen at det eksisterer et høyreekstremt miljø i kommunen, men at enkeltpersoner er knyttet til miljøer på Østlandet. Dette er gjort i 2016:

- Kommunen har etablert en mentorordning som skal styrke arbeidet med å fange opp og gi tettere oppfølging til enkeltpersoner og familier, som er i risikozonen for å stå utenfor samfunnet. Kommunen har mottatt tilskudd fra Justis- og beredskapsdepartementet til dette prosjektet i 2016. I HP 2017-2020 foreslår rådmannen at ordningen videreføres i ordinær drift.
- Opprettholdt dialogforum med frivillige organisasjoner og trossamfunn.
- Kommunen har utvidet satsingen på dialog ved å opprette et dialogforum for ungdom. Ungdommene har i 2016 fått oppfølging av Nansen fredssenter i dialog som metode, og skal selv fasilitere dialoger med ungdom om tema som menneskerettigheter, utenforskap og ekstremisme. Tiltaket er finansiert av Kulturdepartementet.
- Kommunen, i samarbeid med innvandrersamfunn og politi, søkte og mottok i 2015 midler fra Integrering- og mangfoldsdirektoratet for å arrangere en konferanse om forebygging av ekstremisme for ungdom. Konferansen ble gjennomført i april for alle 10.klassinger. Hensikten med konferansen var å gi ungdom en arena for å få bedre kunnskap og forståelse rundt fenomenet. Konferansen inneholdt foredrag med personlige historier, som illustrerte viktigheten av å skape inkluderende ungdomsmiljøer og synliggjorde at forebygging av ekstremisme er noe som angår oss alle.
- Kommunen arrangerer konferanser, deltar i fagnettverk og holder foredrag på relevante tjenestesteder om tema radikaliserings og ekstremisme. I 2016 deltar kommunen i Nordic Safe Cities nettverket, initiert av Nordisk ministerråd. Hensikten er å dele kunnskap og erfaringer på tvers av de over 40 nordiske byene som deltar.
- Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufetat) har fått i oppdrag av regjeringen, beskrevet som tiltak i nasjonal handlingsplan, å prøve ut et foreldreveiledningskurs som spesifikt tar for seg håndtering ved bekymring for radikaliserings og ekstremisme. Direktoratet og Bærum kommune inngikk i 2015 en samarbeidsavtale om å gjennomføre kurset som et pilotprosjekt i kommunen. Prosjektet ble gjennomført i 2016. Det viste seg vanskelig å rekruttere foreldre med bekymring for at barna deres skal bli radikalisert eller trukket til ekstreme miljøer. Kommunen valgte derfor, i samarbeid med Bufdir, å arrangere kurset for ansatte i boliger for enslig mindreårige flyktninger. Disse representerer en foreldrefunksjon og kan stå i situasjoner med bekymringer for beboerne/ ungdommene. Prosjektet skal evalueres av Bufdir mot slutten av 2016.
- Kjernegruppen har ansvaret for å følge opp enkeltindivider og familier, som er berørt av utfordringer knyttet til radikaliserings og ekstremisme. Det er utarbeidet rutiner og samarbeidsfora for oppfølging av familier der noen har reist til konfliktområder og oppfølging av de som vender hjem. Kommunen og politiet har igangsatt et samarbeid med kriminalomsorgen for å avklare ansvarsfordeling i re-integreringsarbeidet.

Forebygge rus

Ungdomsundersøkelsen fra 2014 viste hovedsakelig gode resultater for Bærum kommune, og på flere områder skåret vi bedre enn landsgjennomsnittet. Undersøkelsen er redegjort for i sak lagt frem i Hovedutvalg barn og unge, 17.09.2014: *Ungdomsundersøkelsen 2014 resultater og videre arbeid*. På tema som omfatter rus kom Bærum dårligere ut enn landsgjennomsnittet. Den viste at flere ungdom i Bærum drikker og røyker cannabis enn ungdom ellers i landet. Dette ble også belyst i kommunens folkehelseprofil 2016. Ungdomsundersøkelsen viste blant annet at en andel av ungdommene ikke har klare grenser for alkoholbruk hjemme. Blant ungdom i 10. klasse opplever 13 % å få aksept for alkoholbruk fra foreldrene mens 21 % ikke vet om foreldrene har regler for alkoholbruk. Tallene synliggjør viktigheten av et godt foreldresamarbeid. Våren 2017 gjennomføres ny ungdomsundersøkelse på alle trinn, fra 8.trinn i ungdomsskolene og ut 3. trinn på de videregående skoler samt Ungdata junior for elever på 5.-7.trinn.

Dette er gjort i 2016:

- Redegjort sammen med politiet vår bekymring på bakgrunn av tallene fra 2014 i ungdommenes kommunestyre og invitert til et tettere samarbeid.
- Bidratt inn i arbeidet med rusmiddelpolitisk handlingsplan der hovedmålet på universelle tiltak er *at rusbruk hos barn og unge er redusert innen 2020*. Tiltakene som er vedtatt for å nå hovedmålet er blant annet en tredelt strategi inn i skolen som retter seg mot både lærere, foreldre og ungdommen. På selekterte og indikerte tiltak har vi satt hovedmålet *å begrense skadeomfang samt videreutvikling hos unge som står i fare for eller har utviklet et rusmisbruk*. Tiltakene som er vedtatt for å nå hovedmålet er blant annet å styrke lavterskeltilbudet til ungdom, styrke samtaletilbud til unge med rusproblematikk, (medarbeidere fra relevante tjenester skal kurses i hasjavvenningsprogrammet HAP) samt utvidet tilbud om «ungdomskontrakt» til unge.
- Implementert Utsett! et rusforebyggende foreldrerettet tiltak på alle ungdomsskoler og på alle trinn. Arbeidet med å få et felles budskap ut til alle foresatte ble påbegynt i 2014 og det oppleves som en suksess å ha fått et felles forebyggende program inn i Bærumsskolen. Forskning gir støtte til at foreldre har en særdeles viktig rolle i forebygging av rusbruk hos sine barn i ungdomstiden. Videre at ungdom i høy grad lar seg påvirke av hva foreldre formidler gjennom ord, handlinger og holdninger. Kompetansesenter rus region øst (KoRus Øst) er ansvarlig for det foreldrerettede forebyggingsprogrammet Utsett! Formålet med programmet er å utsette ungdoms alkoholdebut og å bidra til å styrke foreldrene i grensesetting. Programmet har også til hensikt å redusere bruk av cannabis ved å bevisstgjøre foreldre om bruk og skadevirkninger. I tillegg opplyses det om internett som marked for illegale rusmidler. Programmet er utarbeidet for foreldre til barn på 8- 10 trinn. KoRus Øst har integrert tall fra kommunenes ungdomsundersøkelse 2014 i foreldreforedraget, disse oppdateres i tråd med gjennomført ungdomsundersøkelser. En viktig del av programmet er å tilrettelegge for at foreldre kan sette felles regler og grenser for sine barn. Disse kan beskrives i en skriftlig overenskomst utarbeidet av foreldrene.
- Nedsatt en arbeidsgruppe på tvers av tre videregående skoler og i samarbeid med kompetansesenter rus region øst (KoRus øst) for å tilpasse og iverksette Utsett! på 1 trinn i videregående skoler, målsetting om implementering høsten 2017.

- Nedsatt en arbeidsgruppe som skal jobbe med å systematisk implementere en rusplan i Bærumsskolen samt støttmateriell til bruk i undervisningen. Første møte januar 2017.
- Invitert Kompetansesenter rus region øst (KoRus øst) til et dialogmøte for å presentere om hasjavveningsprogram (HAP) er egnet som rusforebyggende metode i kommunen.
- Gjennomført opplæringsdager for ansatte i helsetjenester barn og unge, rustjenesten samt ungdom og fritid om hasjavveningsprogram (HAP) og cannabisprogram for unge (CPU) i samarbeid med Sveriges nasjonale cannabisnettverket.
- Hatt workshop på tvers av fylkeskommunen, politiet, kommunen, statens vegvesen og Asker kommune om russetid. Nedsatt en arbeidsgruppe som jobber videre med resultatene fra workshopen inn i 2017.
- Innledet et samarbeid med politiet på tema doping, dette fortsetter inn i 2017.

Bidra inn i arbeidet med barn og unge som opplever vold i nære relasjoner

Bærum kommune vedtok handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2015-2019; *Kunnskap til å se, mot til å handle*, i juni 2015. Det ble samtidig politisk vedtatt at handlingsplan mot vold i nære relasjoner for neste rullingsperiode (2020-2023) skulle utarbeides i fellesskap med Asker kommune grunnet felles krisesenter, legevakt og politi. Kommunene var derimot i utakt når det gjaldt rulling av planen og Asker kommune påbegynte ny handlingsplan for VINR i 2016. Det ble da besluttet å skrive en ny felles plan allerede 2016 med utgangspunkt i Bærum kommune sin. Dette er nå omgjort, Asker utarbeider sin på egenhånd og Bærum fortsetter implementering av egen plan.

Dette er gjort i 2016:

- Grov kartlegging av forebyggende tiltak og behov for kompetanse på avdekking og håndtering på tema i barnehage, helsesøstre, skole. Helsetjenester barn og unge har igangsatt systematisk arbeid for å forebygge vold og overgrep mot barn og unge. Det fremkommer at det er et ønske om å styrke kompetansen på dette feltet i barnehage og på skole.
- Koordinator for barnekonvensjonen har kartlagt hva ungdommer v/ formannskapet til Ungdommens kommunestyre vurderer som viktig i arbeidet og om ungdom har tilstrekkelig informasjon om hvem man kan få hjelp fra når det gjelder vold i nære relasjoner.
- SLT koordinator har deltatt på møte i Lederforum for oppfølging av Handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Arbeidet fortsetter 2017.
- Vi ser at innsatsområdene VINR og «Ungdom, seksualitet og grenser» må sees i sammenheng. Utfører av volden/ overgrepene skiller innsatsområdene fra hverandre- forebygging kan samles i felles tiltak. Arbeidet fortsetter i 2017 med nytt innsatsområde.

2. SLT I PRAKSIS

SLT i praksis består av to SLT koordinatorene som drifter SLT modellen. Koordinatorene har i 2016 hatt ansvar for ulike ansvarsområder, henholdsvis ekstremisme og vold i nære

relasjoner samt rus- og kriminalitetsforebygging i sin helhet. Til felles har koordinatorene ansvar for å gjøre SLT modellen kjent og benyttet, samt bygge nettverk både internt og eksternt.

2.1 SLT koordinatorens ansvar og oppgaver

SLT-koordinator handler på vegne av kommuneledelsen og skal være en pådriver og et bindeledd i det rus- og kriminalitetsforebyggende samarbeidet. Koordinatoren må ha nødvendig myndighet ut fra klare mål for hva kommunen ønsker å oppnå og hva som skal til for å nå målene. Målsettingen er at arbeidet som gjøres innenfor SLT skal bli en selvfølgelig del av informasjonsflyten på ledernivå.

Koordinatoren skal sørge for at de aktuelle samarbeidspartnerne møtes regelmessig, avdekker behov, synliggjør ressurser og initierer tiltak hos de ulike deltakerne i SLT-nettverket. SLT koordinator skal sørge for at de ulike aktørene får mulighet til å få en felles problemforståelse samt gjennomføre målrettet kartlegging der det er behov. Aktive, koordinerte tiltak er selve kjernen i SLT-samarbeidet. SLT koordinator bør sørge for at det gjennomføres systematiske evalueringer. Har tiltakene ønsket effekt, eller er det noe som bør gjøres annerledes? En kritisk vurdering er nødvendig for å sikre kvalitet og utvikling i det forebyggende arbeidet. Tydelige møtereferater, klare bestillinger og uttalte forventninger kan bidra til å sikre sammenheng i arbeidet. Dette er en viktig oppgave for SLT-koordinatoren. For å styrke samhandling og kjennskap mellom de tre nivåene ytterligere, bør det arrangeres en årlig samling for deltakere på alle nivåer.

2.2 Politiets struktur

Fra og med 1.januar 2016 ble Asker og Bærum politidistrikt innlemmet i Oslo politidistrikt. Selv om operasjonssentralen og arresten flyttes til Oslo vil politistasjonene i Asker og Bærum opprettholdes som en felles geografisk driftsenhet sammen med Majorstua. Den nye geografiske driftsenheten står klar men grensesnitt og innhold ferdigstilles 1. mai 2017. SLT samarbeidet fortsetter som før, frem til denne datoen. Lederen for geografisk driftsenhet (Majorstua, Sandvika og Asker) vil også bli leder for Bærum politistasjon. Denne rollen blir det naturlig å invitere inn i SLT styret.

2.3 Politiets utfordringsbildet på rus, kriminalitet og ekstremisme i 2016

Rus

Fra politiets ståsted er det ingen store forandringer på rusutfordringene blant unge. I det ligger det at det fortsatt er politiets oppfatning at det er rusen, og da spesielt russebussene, som fungerer som rollemodeller for hvordan man skal feste som ungdom i Bærum. Politiet hører fortsatt om ungdom som velger videregående skole ut i fra hvilken russebuss de skal være med på og politiet ser fortsatt eksempler på sosiale medier hvor det legges ut bilder og video av fester som tydelig er russe inspirerte. Hva som avdekkes av "hjemme-alenefester" er tilfeldig og det er grunn til å tro at omfanget er betydelig større enn det som avdekkes (fester som politiet tilkalles til). Når det gjelder hvor i Bærum festene avholdes så er dette både i øst og i vest, men muligens en liten overvekt av øst. Noe som er naturlig med tanke på overvekten av antall eneboliger i dette området. Når det gjelder geografisk tilknytning på festdeltagerne så ser ikke politiet noen stor forskjell på om de har bostedsadresse i øst eller

vest da de går på skole uavhengig av bostedsadresse. Det er fortsatt politiets inntrykk at alkoholbruken eskalerer når ungdom begynner på videregående skole.

Illegal rus

Heller ikke her har politiet noen indikasjoner på at bruken er på vei opp eller ned. Politiets inntrykk er at det fortsatt er et høyt forbruk av illegal rus blant ungdom i Bærum (Ungdata 2014) og at det fortsatt er cannabis som peker seg ut som det mest benyttede illegale rusmiddelet.

Når det gjelder hjelpeapparatet så er det fortsatt politiets oppfatning at vi har en vei å gå for å optimalisere det rusforebyggende arbeidet. I det ligger det både mangel på kunnskap, hvem som skal si hva når og samkjøring av et oppdatert og faktabasert budskap.

Kriminalitet

Sedelighet: I 2016 så har politiet en opplevelse av at det har vært en økning i internettrelatert kriminalitet og da spesielt rettet mot spredning av bilder som seksualiserer barn. Her ser politiet at det ligger et stort potensiale i å komme med verktøy som gir barn og unge kunnskap om lovverk og gjennom det å gi dem kompetanse om hvor grensene går. Det er åpenbart for politiet at mange barn og unge mangler "digital folkeskikk" og at mange foreldre ikke er i stand til å gi dem denne kompetansen. I tillegg så har politiet opplysninger fra ungdom som avdekker at det begås sedelighetslovbrudd ungdom i mellom uten at de vet at det som utføres pr. definisjon er et lovbrudd. Igjen, mangel på kunnskap om lovverk og konsekvenser er tydelig.

Vinning

Antall tyverier på skoler har i 2016 gått ned. Dette var i 2016 ikke å anse som noe stort problem. Det betyr ikke at man er kvitt denne typen kriminalitet. Erfaring tilsier at dette i mange tilfeller dreier seg om enkeltindivider som får innpass på skoler og gjennom det begår mange tyverier. Mindre tyveri (tidligere kalt «naskeri») står fortsatt volummessig for en stor andel av den anmeldte kriminaliteten begått av ungdom under 18 år i Bærum Kommune. Fortsatt er det Sandvika storsenter som peker seg ut som gjerningssted.

Ekstremisme

Etter at det de siste årene har vært et stort fokus på islamistisk radikaliserings/ekstremisme opplever politiet nå at det høyreekstreme miljøet er i fremvekst og at det må fokuseres ekstra på denne gruppen i året som kommer. Det er spesielt individer knyttet til "Den nordiske motstandsbevegelsen" som har vært aktive i å spre propaganda i vårt distrikt.

2.4 Ungdomsteamene

Ungdomsteamene har til hensikt å ivareta behovet for tverrfaglig samhandling på systemnivå. Formålet er å drøfte samarbeidssaker på systemnivå for å øke kjennskapen til hverandre og samordne innsatsen i det forebyggende arbeidet. Dersom behov og utfordringer ikke kan, eller klarer, å løses på utførende nivå skal det løftes opp av SLT koordinatorene som leder ungdomsteamene. Videre orienteres SLT koordineringsgruppen om ungdomsteamene fast i sine månedlige møter.

De fire ungdomsteamene hadde første møte 7. september 2016. Alle skoler, både offentlige og private i kommunen, og offentlige i fylkeskommunen, er representert samt tjenestene ungdom og fritid med alles deres fritidsklubber og utekontakt, helsetjenester barn og unge, PPT, NAV, oppfølgingstjenesten og politiets ungdomspatrulje. Mandatet til ungdomsteamene er «drøfte utfordringer knyttet til barn og unges oppvekst i nærmiljøet eller trender på tvers i kommunen. Teamene skal være handlingsorienterte, og sikre samordning av lokale tiltak».

Saker løftet inn i ungdomsteamene høsten 2016 har vært:

- Grenseløs seksuell atferd
- Økning i seksualisert bildedeling
- Beefing
- Choking game
- Natteravn ordning
- Bostedsløse
- Samarbeid mellom barneskole og ungdomsskole om det psykososiale miljø i et gitt område – finnes det?
- Videregående – jenter som sliter psykisk
- Overgangen mellom ungdomsskole og videregående skole
- Utfordringer både geografisk bestemt og i ungdomsmiljøer
- Miljøet på McDonalds på Sandvika storsenter
- Salg av e-sigaretter
- Emosjonelt press fra foreldre/ tvang
- Nettvett i barneskolen
- Rusbruk - hvilke rusmidler er mest «in» nå og er det noen forskjell i Bærum på bruk og hyppighet.
- Hva finnes av aktiviteter til eldre ungdom i fritid og ferier

2.5 SLT Koordineringsgruppen

SLT koordineringsgruppen er satt sammen av kommunale tjenester relevante for målgruppen samt representanter fra politiet og fylkeskommunen.

Saker som har vært i SLT koordineringsgruppen 2016:

- Rus utfordringer på systemnivå
- Rus miljøer
- Ensomhet, utenforskap
- Hvor godt kjent er SLT hos de ulike tjenestene?
- Fungere deltakere i koordineringsgruppen som SLT kanaler?
- SLT veileder; laget og distribuert
- Sedelighetsprosjektet lagt frem av politiet
- Politiets bekymringsamtale som verktøy
- Ungdomsteamene
- Mentorordningen
- Rusmiddelpolitisk handlingsplan
- Vold i nære relasjoner med fokus på barne- og ungdomsperspektivet
- Ungdomsmiljøer på Sandvika storsenter
- Arrangerte slåsskamper/ beefing
- Mediesaken rundt politi, foreldre og «festkultur» blant ungdom og politiets håndtering
- Doping og oppfølging fra politiet
- SLT kanaler – propp i systemet?
- Bli «kjent festene» på «Musikkflekken»

- Russetid
- Sommeraktiviteter bør være for alle
- Grunnskolen for voksne
- Tagging på videregående skoler
- Skytterdalen
- Røde kors huset og det nye ressurscenter for ungdom
- SLT nettside

13-20, Ung i jobb og Pro Senteret har blitt invitert inn på ulike møter for å orientere om sitt arbeid. I tillegg har arbeidsgrupper på temaene «Ungdom, seksualitet og grenser», hasjavenningsprogram og Utsett! vært forankret i koordineringsgruppen.

Siste møte før jul fikk medlemmene i oppgave å skrive ned sine erfaringer med SLT i 2016; *hva fungerer og hva fungerer ikke, hva bør endres?*

Dette har tjenestene svart:

Fra grunnskolen

SLT har fungert godt:

- Initiere og fasilitere ulike prosjekter og satsingsområder – eks ekstremisme, UTSETT og seksualisering i skolen.
- Holde trykket oppe på områder som kan bli prioritert ned i skolen.
- Hjelp til å lage felles planer for skolene – bringe inn de andre fagområdene i arbeidet.
- Se sammenhenger mellom de ulike områdene vi jobber med.
- Møtene er gode arenaer for samarbeid på tvers mellom enhetene i kommunen, samt å få oversikt over de ulike tilbudene som finnes i kommunen.

SLT kan utfordres på:

- Når skal SLT «slippe» prosjektene ut til enhetene og brukerne? - Klarer enhetene å holde trykket oppe?
- SLT mer i direkte kontakt med brukerne/tjenestestedene? - Gjøre SLT mer kjent ute blant tjenestestedene.
- Hvor mange satsingsområder skal det være, og hva er fokusgruppen? – viktig å evaluere hva som fungerer/gir resultater underveis.

Fra helsetjenester og ungdom og fritid

Erfaringer med SLT:

- Koordinatorfunksjonen og koordineringsmøter er viktige og nødvendige for å holde fokus.
- Gode og forberedte koordineringsmøter
- Drift av ungdomsteamene – bare positive tilbakemeldinger fra «de der ute».
- Viktig med avklaring/grensesnitt opp mot «Sammen for barn og unge» og andre styringsdokumenter – dette er godt balansert pr. nå
- SLT modellen må gjøres bedre kjent ute i tjenestene for å få en tydeliggjøring av SLT mandatet og forståelse for hvordan modellen skal brukes i praksis. Videre at kanalene på tvers av nivåene, tjenestene og SLT innsatsområdene må benyttes bevisst og settes på den interne dagsorden. I forlengelse av dette, avklare forventninger til hverandre og avklare hvilket ansvar man har for sin del av modellen.

Dette er et pågående arbeid som må hele tiden holdes oppe i en stor kommune med mange og store tjenester involvert.

Fra NAV

Samarbeidet med SLT har vært bra. Vi kan bli bedre på å lære mer om hverandres arbeidsområder, hvordan vi jobber og hvilket ansvar vi har. Å gjøre SLT bedre kjent er et arbeid vi må fortsette med i 2017.

Fra politiet

- Hele modellen ser nå ut til å være satt, selv om politiet tror vi må være tålmodige i forhold til å få utnyttet potensialet. I det ligger det at politiet tror ikke deltagerne på de forskjellige nivåene er flinke nok til å tenke SLT når man diskuterer problemstillinger i egne tjenester.
- Politiet tror heller ikke deltagerne på de ulike nivåene er flinke nok til å markedsføre modellen i samtale med kollegaer.
- Ryddig og lett å forholde seg til strukturen i det tverretatlige samarbeidet.
- Arbeidet fører til koordinerte tiltak/resultater Eks. Utsett, ruskonsulent, tilbud om hasjavenning, prosjekt rundt skadelig seksualisert adferd.

Fra Veiledningscenteret Asker og Bærum

Hva fungerer godt?

Vi som sitter i koordineringsgruppen får god informasjon om hva som skjer i kommunen innen vårt område (rus og kriminalitet). Informasjonen fra SLT og ut fungerer godt. Rom for å ta opp saker på flere nivåer. Lett å melde saker. Bra med hyppighet en gang i måneden.

Hva fungerer mindre godt?

Det er nytt at ungdomsteamene er opprettet. Hvordan skal informasjonsflyten gå mellom nivåene? Skal vi på veiledningscenteret få informasjon direkte fra våre i ungdomsteamene? Eller skal det lages en annen flyt for den informasjonen? Er alle tjenester i Ungdomsteamene også representert i koordineringsgruppa?

Det er en utfordring når det er behov for handling. Det fungerer best innen området til politiet og barnevern. Ellers blir det langt fra oss som sitter i koordineringsgruppen til utøvende nivå. Kanskje koordineringsgruppen mer aktivt bør sende saker til ungdomsteamet?

Fra flyktningkontoret

Hva har fungert: Drøfting av enkeltsaker med SLT koordinator har fungert meget bra. Vi har hatt ett par saker hvor SLT har rapportert videre eller gått direkte inn; eks mentor ble satt inn i familie, råd gitt og tatt initiativ til møte med politiet, fulgt opp nærmiljø. Vi tar opp SLT spørsmål månedlig som fast punkt ved personalmøte for å se om det er temaer vi skal følge opp eller løfte på SLT møtene. Koordineringsgruppen er et godt fora for å kunne få kontakter med andre tjenester eks; fokus på behov for helsesøster ved Voksenopplæringen da jeg ser at det er tilbud andre grunnskoler får som ikke vår målgruppe får del av.

Hva fungerer ikke: Synes ofte at SLT møtene blir for overordnet. Det er få av de andre enhetene som bringer inn noe fra migrafeltet. Har gitt tilbakemelding om at Voksenopplæringen burde vært representert.

Fra barneverntjenesten

Innspill til årsrapport 2016 SLT

Deltakelsen i koordineringsgruppen bidrar til at barneverntjenesten får bedre oversikt over utfordringer og bevegelser når det gjelder ungdomsmiljøet

Videre plan 2017:

Barneverntjenesten vil i 2017 utarbeide et eget program for å bedre samarbeidet med instanser i og utenfor kommunen

Erfaringer med SLT:

Erfaringene med SLT har vært gode

Informasjonene fra de øvrige instansene gjør at barneverntjenesten får en bedre oversikt over utfordringene i Bærum

Oppsummert fra tjenestene:

Vi ser at SLT oppleves som nyttig, samtidig kommer det tydelig frem noen utfordringer og at de ulike nivåene i SLT modellen har et forbedringspotensial. Dette gjelder særlig når det gjelder å bringe inn saker som kan utløse tverrfaglige tiltak i et tidlig innsats perspektiv samt strategisk langsiktig arbeid innenfor sentrale tverrsektorielle forebyggingsområder. Videre bør det fokuseres på at representantene i SLT koordineringsgruppen og ungdomsteamene skal være tydelige og åpne talerør hva angår SLT områdene inn i egne tjenester og i egne fagmiljøer. Det bør fokuseres på å gjøre arbeidet innenfor SLT til en selvfølgelig del av informasjonsflyten på ledernivå. Kanskje vil også SLT mandatet bli tydeligere ved at SLT aktivt og bevisst settes på de ulike tjenesteområdene sine agendaer? Dette vil det fokuseres på i 2017.

3. SLT SAMARBEID OG FORANKRING

En av forutsetningene for at SLT modellen skal fungere er å forankre det arbeidet, den innsatsen og de prosjektene man ser det er et behov for å utføre. På den måten vil en heldig konsekvens være at man kjenner til hva hverandre gjør. Videre at man oppnår bedre resultater fordi sammen med flere andre instanser klarer man å få til en koordinert, systematisert og faglig god innsats på flere områder samtidig. Et slikt felles faglig plattform vil også skape mer helhet i tiltakene, og kanskje viktigst bidra til å gjøre veien kort fra bekymring til handling. Det styrende, koordinerende og utførende nivået skal oppnå dette ved å være bevisst hverandre men også ved å benytte seg av SLT modellen som et styrende arbeidsverktøy man er tro mot samtidig som aktørene jobber innenfor egen virksomhetsplan.

SLT har sine områder forankret i følgende politiske planer:

- Handlingsprogram 2017-2020,
<https://www.baerum.kommune.no/globalassets/om-baerum-kommune/organisasjon/styrende-dokumenter/handlingsprogram/handlingsprogram-2016-2019-v21.4.2016.pdf>

- Tiltaksplan sammen for barn og unge 2015-2019, <https://www.baerum.kommune.no/globalassets/om-barum-kommune/organisasjon/styrende-dokumenter/tiltaksplan-sammen-for-barn-og-unge-jan-2016.pdf>
- Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2016-2020, <https://www.baerum.kommune.no/globalassets/om-barum-kommune/organisasjon/styrende-dokumenter/rusmiddelpolitisk-handlingsplan-2016-2020.pdf>
- Lokal handlingsplan mot ekstremisme, <https://www.baerum.kommune.no/globalassets/om-barum-kommune/organisasjon/styrende-dokumenter/lokal-handlingsplan-mot-ekstremisme.pdf>
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2015-2019, <https://www.baerum.kommune.no/globalassets/om-barum-kommune/organisasjon/styrende-dokumenter/handlingsplan-mot-vold-i-naere-relasjoner.pdf>

SLT har følgende etablerte eksterne samarbeid:

- Kompetansesenter for rus region øst
- Høgskolen i Oslo og Akershus ved Velferdsforskningsinstituttet NOVA
- Konfliktrådet i Oslo og Akershus
- Nordisk ministerråd
- Kompetansesenteret for kriminalitetsforebygging
- Regionalt ressursenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
- Forsvarets forskningsinstitutt
- Nasjonalt SLT nettverk
- Regionalt SLT nettverk
- Politiets kriminalitetsforebyggende forum
- Praksis nettverk ekstremisme
- KS

4. AVSLUTNING

SLT modellen er kommunens modell i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet og runder snart av sitt fjerde år. Vi har fått økt ressurser og mye bra har skjedd!

Bærum kommune er en stor kommune som har enkelte utfordringer i det rus- og kriminalitetsforebyggende feltet. Samtidig er kommunen godt rustet med kompetente og faglig sterke tjenester. Gjennom SLT modellen kan innsatsen bedre samordnes slik at målgruppen får systematiserte tiltak som står i samsvar med dagens utfordringsbilde.